

PERB.TR.U/16/01/01/6-(24)

PEJABAT PERBENDAHARAAN NEGERI TERENGGANU

PEKELILING PERBENDAHARAAN NEGERI BIL. 2 TAHUN 2022

Semua Pegawai Pengawal
Jabatan Negeri
Terengganu

**GARIS PANDUAN BAGI PENYEDIAAN CADANGAN
ANGGARAN BELANJAWAN TAHUN 2023**

TUJUAN

1. Tujuan pekeling ini adalah untuk memberi panduan dalam menyediakan cadangan anggaran Perbelanjaan Mengurus dan Pembangunan Negeri Terengganu bagi tahun 2023.

SENARIO EKONOMI DAN FISKAL NEGARA

2. Ekonomi global dijangka berkembang sebanyak 4.9% pada tahun 2022 berikutan hasil daripada usaha yang dilaksanakan oleh pelbagai negara untuk mengurangkan kesan pandemik. Ini disokong oleh permintaan, aktiviti pelaburan dan perdagangan serta transformasi digital selepas penguncupan ketara sebanyak 3.1% pada 2020 disebabkan oleh kesan pandemik COVID-19 di seluruh dunia dan penutupan sektor ekonomi yang bertujuan mengekang penularan.

3. Ekonomi Malaysia mengalami kesan negatif pada tahun 2020 akibat pandemik COVID-19 dengan KDNK menguncup sebanyak 5.6%. Walaubagaimanapun, berlaku peningkatan ketara KDNK sebanyak 16.1% pada suku kedua 2021 berbanding kemerosotan 17.2% pada suku yang sama tahun sebelumnya. Selaras dengan prospek pertumbuhan global yang menggalakkan, KDNK Malaysia dijangka akan meningkat antara 5.5% - 6.5% pada tahun 2022. Ini berikutan pembukaan semula sektor ekonomi dan sosial secara menyeluruh dan peningkatan permintaan luar dari rakan dagang utama, kadar vaksinasi yang tinggi di seluruh negara, pelaksanaan semula projek dengan kesan pengganda yang tinggi dan aktiviti pelancongan bersasar terutamanya bagi tujuan perniagaan, kesihatan dan pendidikan.

SENARIO EKONOMI NEGERI

4. Kadar Keluaran Dalam Negeri Kasar (KDNK) Negeri Terengganu menguncup sebanyak 5.7% pada tahun 2020 berbanding mengembang 3.3% pada tahun 2019. Ini disebabkan ekonomi negeri secara langsung menerima kesan berikutan pelaksanaan perintah kawalan pergerakan, ketidakstabilan pasaran kewangan dan kemerosotan permintaan produk pengeluaran dan perkhidmatan. Sektor perkhidmatan dan sektor pembuatan masing-masing menyusut kepada -3.4% dan -9.4%. Walaubagaimanapun subsektor perkhidmatan kerajaan meningkat daripada 3.1% kepada 3.7% pada tahun 2020.

5. Kerajaan Negeri komited untuk terus mengamalkan kawalan perbelanjaan tahunan jabatan dan agensi negeri untuk memastikan kedudukan kewangan negeri terus kukuh dalam jangka masa sederhana dan panjang. Pengurusan fiskal yang berhemat dapat dipertingkatkan melalui perbelanjaan yang cekap dan produktif serta berintegriti.

DASAR DAN STRATEGI BELANJAWAN TAHUN 2023

6. Belanjawan 2023 perlu mengambilkira cabaran-cabaran dan ketidaktentuan dalam banyak perkara yang berada di luar kawalan khusus dalam menangani dan melaksanakan langkah-langkah bagi mengatasi kesan pandemik terhadap pertumbuhan ekonomi negara. Langkah proaktif dan inovatif perlu diambil oleh semua jabatan/agensi dengan mengenal pasti dan mencadangkan sumber hasil baharu dalam usaha meningkatkan hasil negeri di samping menyusun semula perancangan perbelanjaan mengikut keutamaan dan keperluan program jabatan/agensi. Kerangka penyediaan Cadangan Anggaran Belanjawan Tahun 2023 juga hendaklah memberi tumpuan kepada *core business* jabatan/agensi.

7. Kerajaan Negeri komited untuk mengurus perbelanjaan dan mengawal aliran tunai negeri melalui pengurusan perbelanjaan yang berdisiplin dan ketat. Antara langkah yang diambil ialah:

- i. Melaksanakan kawalan dalaman yang lebih ketat;
- ii. Menilai semula keperluan peruntukan;
- iii. Mengurangkan perbelanjaan yang kurang kritikal; dan
- iv. Meningkatkan hasil Negeri.

8. Pegawai Pengawal hendaklah melaksanakan langkah berjimat cermat dengan dimulakan di peringkat perancangan lagi, mengurangkan perbelanjaan kepada tahap sebenar dan optimum dan membuat penilaian tahap keberkesanan kos (*cost effective*) dengan pencapaian matlamat yang telah ditetapkan. Kaedah pengurusan nilai (*value management*) perlu diterapkan dalam pengurusan program/projek bermula dari peringkat awal lagi bagi mencapai *value for money*.

9. Pegawai Pengawal diminta mengambil langkah-langkah meningkatkan keberkesanan perbelanjaan awam dan mengutamakan keberhasilan (*outcome*) dalam melaksanakan sesuatu program/projek. Oleh itu dalam merancang dan melaksanakan sesuatu program/projek, penekanan hendaklah diberikan kepada impak dan keberkesanannya berbanding mementingkan perbelanjaan dan output supaya menepati konsep *Outcome Based Budgeting* (OBB).

10. Pegawai Pengawal juga hendaklah memberi tumpuan kepada perbelanjaan yang benar-benar penting yang menyumbang kepada pertumbuhan ekonomi yang mampan dan kesejahteraan rakyat serta pada masa yang sama mengelakkan berlakunya pembaziran dan ketirisan. Semua perancangan dan **pelaksanaan program/projek hendaklah yang benar-benar perlu sahaja**, yang merupakan tanggungjawab sebenar Kerajaan Negeri dan mampu memberi impak langsung serta maksimum kepada rakyat.

11. Bagi mencapai matlamat untuk mengurus perbelanjaan dengan secara lebih berkesan dan memastikan perbelanjaan awam adalah berasaskan kepada prinsip penggunaan sumber secara optimum, merangsang pertumbuhan ekonomi dan memberi *value for money*, Pegawai Pengawal hendaklah mengambil langkah-langkah berikut:

- i. Mematuhi garis panduan yang dikeluarkan dari semasa ke semasa dan masih berkuat kuasa bagi mengawal perbelanjaan awam seperti **Pekeliling Perbendaharaan Malaysia PB 3.1 Garis Panduan Langkah-Langkah Mengoptimumkan Perbelanjaan Kerajaan dan Pekeliling Perbendaharaan Negeri Bil 1 Tahun 2022 (Anggaran Perbelanjaan Tahun 2022 para 5.5 Garis Panduan Perbelanjaan Secara Berhemat)**;
- ii. Menilai, mengubahsuai dan menyusun semula program/projek berdasarkan keutamaan semasa, mengelak pertindihan

program/projek dengan jabatan/agensi persekutuan dan menghentikan program/projek yang didapati tidak lagi sesuai;

- iii. Memberi penekanan kepada penjimatan dalam penggunaan utiliti dan pelaksanaan aktiviti yang tidak kos efektif;
- iv. Mengambil kira penyelenggaraan aset termasuk bangunan, peralatan dan kelengkapan serta implikasi kewangan lain yang menjurus kepada perbelanjaan berulang (belanja pengurusan) selepas sesuatu program/projek siap;
- v. Mengambil kira faktor kewangan dan keupayaan untuk melaksanakan program dan aktiviti oleh jabatan/agensi; dan
- vi. Mematuhi setiap tatacara dan peraturan kewangan yang berkuatkuasa.

12. Penyediaan Anggaran Belanjawan Tahun 2023 hendaklah dibuat melalui talian terus dengan menggunakan **Modul Bajet dalam Sistem iSPEKS**.

PENYEDIAAN CADANGAN ANGGARAN HASIL

13. **Pegawai Pengawal** hendaklah menyediakan cadangan Anggaran Hasil Tahun 2023 berdasarkan jumlah hasil yang seboleh-bolehnya tepat dan **sebenarnya boleh dikutip**. Kemasukan data perlu mengikut kod hasil yang tepat. Anggaran yang disediakan hendaklah mempunyai perkiraan terperinci dan justifikasi kepada peningkatan atau penurunan berbanding tahun sebelum. Untuk tujuan ini, cadangan hasil boleh disediakan dengan mengambil kira perkara-perkara berikut:

- i. Meneliti dan membuat perbandingan rekod prestasi kutipan hasil tiga (3) tahun ke belakang;
- ii. Mengambil kira perubahan kadar, peraturan atau dasar yang diputuskan oleh Pentadbiran Negeri atau mana-mana kutipan hasil yang diperuntukkan kepada negeri melalui perundangan;
- iii. Menilai keberkesanan usaha-usaha dan strategi bagi meningkatkan kutipan hasil semasa dan tunggakan tahun-tahun sebelum; dan
- iv. Membuat pemutihan data hasil serta tunggakan hasil bagi memastikan laporan yang disediakan adalah tepat.

14. Setiap butiran hasil yang disediakan hendaklah mengandungi perkiraan yang terperinci dengan memberikan asas-asas yang tepat mengenai kadar, jumlah dan sebagainya dalam menentukan jumlah setiap jenis hasil yang sepatutnya dipungut.

PENYEDIAAN CADANGAN ANGGARAN PERBELANJAAN MENGURUS

15. **Kaedah Batas Perbelanjaan (Expenditure Target – ET) yang diluluskan dalam Belanjawan 2022 bagi setiap jabatan adalah digunakan bagi Belanjawan 2023 tetapi akan disemak semula dari semasa ke semasa dalam usaha mengurangkan perbelanjaan kerajaan di samping memastikan aktiviti dalam ekonomi berterusan.**

16. Keperluan tambahan peruntukan bagi menampung kenaikan emolumen dan keperluan yang lain hendaklah diambil daripada penyelarasan semula peruntukan Osol yang lain atau penjimatan melalui pemansuhan atau pengecilan skop program/aktiviti sedia ada. Dalam hubungan ini Pegawai Pengawal hendaklah mengambil langkah-langkah perlu seperti melaksanakan penjimatan,

menyusun semula program mengikut keutamaan atau menangguhkan program/aktiviti yang tidak kritikal bagi melaksanakan program/aktiviti penting lain berdasarkan kepada had cadangan perbelanjaan yang ada.

17. Peruntukan emolumen tidak perlu disediakan bagi jawatan yang baru dipohon atau jawatan kosong yang belum pasti pengisiannya.

18. Menyediakan peruntukan yang mencukupi bagi semua perbelanjaan komited terutamanya yang berkontrak, berjadual dan pukal.

19. Memastikan peruntukan emolumen dikira secukupnya termasuk bagi pegawai/kakitangan kontrak yang dibayar di bawah Osol 29000. Peruntukan bagi caruman PERKESO dan KWSP kepada pegawai/kakitangan kontrak perkhidmatan hendaklah dimasukkan kira di bawah Osol 29303 untuk mengelakkan berlaku tunggakan pembayaran.

20. Cadangan pembelian aset di bawah Osol 35000 iaitu harta modal dan Osol 34000 iaitu kenderaan dan jentera, tidak dibenarkan kecuali dalam keadaan yang amat perlu dan dijelaskan secara terperinci mengapa pembelian tersebut perlu juga dilakukan dan mesti mendapat kelulusan Pegawai Kewangan Negeri.

21. Semua Pusat Tanggungjawab (PTJ) diminta mewujudkan Osol baru berdasarkan keperluan jabatan dengan menyediakan token sebanyak RM10 bagi tujuan pindah atau penyaluran peruntukan apabila diperlukan.

22. Peruntukan bagi bayaran Ganjaran (Osol 47000) dan Gantian Cuti Rehat (Osol 48000) hendaklah dimasukkan kira untuk mengelak berlaku tiada peruntukan.

23. Semua permohonan peruntukan hendaklah mematuhi Pekeliling Perbendaharaan Malaysia PS 1.1 : Penjenisan Kod Bagi Hasil dan Perbelanjaan

dan Surat Pekeliling Akauntan Negara Bilangan 10 Tahun 2017 : Carta Asas Akruan supaya olahan perakaunan transaksi dapat diakaunkan dengan tepat dan teratur.

24. Semua cadangan peruntukan Dasar Baru dan *One-Off* hendaklah dimasukkan ke dalam permohonan cadangan belanjawan. Program/aktiviti baru ini hendaklah mendapat kelulusan daripada Majlis Mesyuarat Kerajaan Negeri (MMKN) / Jawatankuasa Tertinggi Negeri terlebih dahulu sebelum dikemukakan untuk pertimbangan Perbendaharaan Negeri. Penjelasan / justifikasi lengkap hendaklah dikemukakan menggunakan format di Lampiran A berkembar. Setiap program perlu ada ringkasan program, objektif, sasaran penggunaannya dan impak kepada golongan sasaran. Justifikasi adalah termasuk kelulusan MMKN atau keputusan-keputusan lain oleh Kerajaan Negeri.

25. Semua penghantaran penjelasan / justifikasi termasuk peruntukan Dasar Baru dan *One-Off* hendaklah dikemukakan secara e-mel ke alamat **belanjawan2023@terengganu.gov.my**. Semua penghantaran e-mel ini hendaklah menggunakan alamat e-mel rasmi jabatan.

PENYEDIAAN CADANGAN ANGGARAN PERBELANJAAN PEMBANGUNAN

26. Dengan mengambil kira kemampuan sebenar dan usaha ke arah menguruskan defisit secara lebih berkesan, arahan/panduan dan siling bagi anggaran peruntukan pembangunan 2023 akan ditentukan oleh Unit Perancang Ekonomi Negeri (UPEN). **Usaha yang lebih gigih perlu dibuat bagi memastikan lebih banyak pelaburan melalui kaedah *Private Funding Initiative* (PFI) dilaksana di Negeri Terengganu. Konsep '*Let Managers Manage*' amatlah bertepatan dalam menentukan keutamaan projek.**

27. Penyediaan Belanjawan Pembangunan hendaklah mengikut tatacara yang ditetapkan oleh UPEN yang dipertanggungjawabkan untuk menimbang,

menyelaras dan meluluskan cadangan projek-projek pembangunan. Kaedah-kaedah seperti bayaran tertangguh (*deferred*) / berjadual (*scheduled*) hendaklah dikenalpasti dan dibuat unjuran supaya tidak melebihi jumlah peruntukan setiap tahun. Bagi projek yang telah diluluskan di bawah kaedah bayaran tertangguh (*deferred*) / berjadual (*scheduled*), peruntukan perlu disediakan dalam belanjawan 2023 (sekiranya bayaran telah ditetapkan pada tahun 2023). **Dalam meneliti dan menilai sesuatu projek, UPEN hendaklah mengambil kira bayaran projek-projek yang telah komited oleh pihak Kerajaan Negeri. Pihak UPEN akan mengeluarkan arahan dan panduan bagi menentu arah dan melaksanakan Belanjawan Pembangunan Tahun 2023.**

28. Cadangan projek pembangunan hendaklah selari dengan dasar semasa Kerajaan Negeri dan hendaklah memberi keutamaan kepada projek-projek yang telah komited dan yang memerlukan kerja sambungan bagi menyiapkan projek-projek berkenaan. Jabatan-jabatan yang mengendalikan projek hendaklah memastikan bahawa hanya projek berimpak tinggi dengan faedahnya terus kepada rakyat dan meningkatkan pertumbuhan ekonomi diberi keutamaan.

PERJAWATAN DAN PENGGUNAAN SUMBER MANUSIA

29. Penggunaan sumber manusia perkhidmatan awam perlu diurus secara cekap dan sentiasa ditambahbaik bagi meningkatkan kualiti penyampaian perkhidmatan kepada rakyat. Antara perkara yang boleh dilaksana bagi mengoptimumkan penggunaan sumber manusia ialah:

- i. Menyusun semula struktur organisasi dengan mengukuhkan perjawatan;

- ii. Menyusun semula (*redeployment*) dan tukar ganti (*trade-off*) perjawatan sedia ada sama ada menggunakan sumber dalaman jabatan ataupun antara jabatan/agensi (*cross agency*);
- iii. Menstruktur jabatan untuk lebih fleksibel serta lebih fokus kepada fungsi teras dengan perkhidmatan-perkhidmatan bukan teras pula dikenal pasti untuk dialih daya atau dihapuskan;
- iv. Mengukuhkan perjawatan dengan menyusun fungsi perkhidmatan bagi mengelak pertindihan, merekayasa proses kerja dengan cekap; dan
- v. Pengisian perjawatan hendaklah berasaskan kepada kesesuaian, keupayaan dan kompetensi pegawai bagi menghasilkan output maksimum selari dengan objektif penubuhan organisasi dan memberi nilai faedah terbaik kepada kerajaan.

PENYAMPAIAN ANGGARAN PERBELANJAAN MENGURUS TAHUN 2023

30. Pegawai Pengawal dikehendaki mengemukakan Justifikasi Bagi Peruntukan Dasar Baru dan *One-Off* dalam Cadangan Belanjawan Mengurus 2023 serta penyediaan data bajet dalam Sistem iSPEKS kepada Perbendaharaan Negeri **sebelum atau pada 25 Mei 2022**. Bagi memastikan kelancaran proses selanjutnya dalam penyediaan belanjawan dan supaya belanjawan ini dapat disediakan untuk pembentangan dan pertimbangan Pihak Berkuasa Negeri di dalam tempoh yang telah ditetapkan, **akses kepada Modul Bajet dalam sistem iSPEKS bagi tujuan kemasukan data Bajet 2023 akan disekat secara automatik selepas tarikh tersebut.**

31. **Sehubungan itu, Pegawai Pengawal hendaklah memastikan Cadangan Belanjawan 2023 dikemukakan dengan lengkap sebelum tarikh tersebut bagi**

mengelakkan kesulitan. PTJ yang tidak mematuhi arahan ini akan menghadapi risiko peruntukan mereka tidak dipertimbangkan atau diberi peruntukan menurut budi bicara Perbendaharaan Negeri.

PENUTUP

32. Di dalam proses penyediaan belanjawan, Pegawai Pengawal hendaklah memberi perhatian yang serius terhadap teguran audit yang dibangkitkan. Pegawai Pengawal hendaklah memastikan adanya keberkesanan tindakan yang diambil ke atas teguran-teguran tersebut agar ketidakpatuhan yang sama tidak berulang pada masa hadapan serta syor Jawatankuasa Kira-kira Wang Awam Negeri bagi membolehkan usaha penambahbaikan serta langkah penjimatan dilaksanakan yang dapat membantu penyediaan permohonan belanjawan yang lebih berhemat.

33. Pegawai Pengawal adalah diingatkan supaya merancang dan menyediakan anggaran keperluan dengan teliti dan telus bagi mengelakkan keperluan peruntukan tambahan. Penekanan hendaklah diberikan kepada strategi perbelanjaan mengikut keutamaan bagi mengoptimumkan penggunaan sumber seterusnya mengelakkan pembaziran yang akan mencerminkan kelemahan perancangan dan pengurusan sumber sektor awam.

34. Pegawai Pengawal hendaklah mengemukakan cadangan belanjawan mengikut arahan dan peraturan serta dalam tempoh yang ditetapkan oleh Pekeliling ini. Setiap jabatan/agensi perlu membuat pengorbanan ke atas belanjawan jabatan masing-masing. Perbendaharaan Negeri juga akan mengambil langkah-langkah yang bersesuaian dari semasa ke semasa untuk memulihkan kedudukan kewangan Kerajaan Negeri.

Sekian, terima kasih.

" TERENGGANU MAJU, BERKAT, SEJAHTERA "
" WAWASAN KEMAKMURAN BERSAMA 2030 "
" BERKHIDMAT UNTUK NEGARA "

Saya yang menjalankan amanah,

(DATO' HAJI SHAHIDAN BIN EMBOK)

Pegawai Kewangan Negeri
Terengganu.

17 April 2022

15 Ramadan 1443

s.k. :

YBM Setiausaha Kerajaan Terengganu

Setiausaha Sulit Kanan Kepada YAB. Menteri Besar Terengganu

Semua Pihak Berkuasa Tempatan Negeri Terengganu

Semua Badan-Badan Berkanun Negeri Terengganu

Bendahari Negeri Terengganu

LAMPIRAN A

FORMAT JUSTIFIKASI BELANJAWAN TAHUN 2023

Jabatan :

Maksud Bekalan : B

PTJ :

Kod Aktiviti	Objek Sebagai	Objek Lanjut	Bajet 2022 (RM)	Bajet 2023 (RM)	Beza (RM)	Beza (%)

- i. Nama dan Ringkasan Program / Aktiviti
- ii. Objektif
- iii. Sasaran penggunaannya dan impak kepada golongan sasaran
- iv. Sebab-sebab melebihi batas